

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**МЕДІАЦІЯ ОСІБ/СІМЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ
ОБСТАВИНАХ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність П10 Соціальна робота та консультування

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медіація осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах
Викладач (і)	Протас О. Л.
Контактний телефон викладача	(0342) 57-00-05
E-mail викладача	oksana.protas@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес медіації як способу урегулювання конфліктів, основні техніки медіації, особливості надання послуги медіації.

Курс зорієнтований на формування у здобувачів вищої освіти уявлень про концепції та принципи медіації, знань етичних та правових аспектів медіації, технік спілкування, ведення переговорів, ефективних діалогів та засобів врегулювання конфліктів через техніки медіації. Студенти зможуть розвинути навички медіатора, які необхідні у професійній діяльності сприяючи ефективній комунікації та конструктивному вирішенню конфліктів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є – формування у здобувачів вищої освіти знань про принципи, методи та техніки медіації як ефективного інструменту вирішення конфліктів та особливості послуги медіації у професійній діяльності майбутнього соціального працівника.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- формування у здобувачів вищої освіти уявлень про медіацію як ефективний інструмент врегулювання конфліктів;
- ознайомлення студентів з концепціями, моделями та принципами медіації; етичними, соціально-правовими аспектами медіації; основними підходами до надання послуги медіації;
- розвиток у них практичних навичок надання послуги медіації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ІК- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК-8. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності:

СК-7.Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-21. Здатність проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу в межах соціальної роботи у громаді, в тому числі щодо надання соціальних послуг.

СК-25. Здатність розуміти сутність, значення напрямів, форм і методів та технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів, координувати волонтерську діяльність.

Програмні результати навчання

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з особами та сім'ями, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники,

коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

РН 24. Організувати та здійснювати, спрямовані на розвиток батьківського потенціалу навчання батьків розуміти потреби дітей та добирати способи задоволення потреб дітей відповідно до їх віку та індивідуальних особливостей, методи ненасильницького дисциплінованого впливу на дітей з метою запобігання вилучення дітей із сім'ї в межах повноважень.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	231 Соціальна робота	IV	Обов'язковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Теоретико-методичні основи медіації	2	2	6
Тема 2. Етапи, стратегії та техніки медіації	2	2	6
Тема 3. Медіація як явище правовідносин. Законодавче забезпечення діяльності медіатора фахівців соціальної сфери		2	6
Тема 4. Кодекс етики медіатора. Принципи		2	6

надання соціальної послуги			
Тема 5. Конфлікт/спір як чинник застосування медіації	2	2	6
Тема 6. Суб'єкти надання і отримання соціальних послуг сторони посередництва (медіації)		2	6
Тема 7. Зміст, обсяги, умови та порядок надання соціальної послуги посередництва (медіації)	2	2	8
Тема 8. Планування надання соціальної послуги медіації	2	2	8
Тема 9. Особливості сімейної медіації. Особи/сім'ї, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах як суб'єкти яким надаються соціальні послуги	2	2	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Семінарське/практичне заняття	45
	Самостійна робота	10
	Контрольна робота	45
	Максимальна кількість балів	100
Вимоги до письмових робіт	<p>Контрольні роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі дистанційного навчання d-learn. Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. Неприпустимі плагіат та списування. Завдання, здані із запізненням без поважної причини оцінюються за шкалою, нижчою на 1 рівень.</p>	

Семінарські заняття	Поточний контроль здійснюється через усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських\практичних занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики. Оцінювання знань на семінарських\практичних заняттях проводиться за 100 бальною шкалою. Максимальна оцінка за семінарські\практичні заняття – 45 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/05/poriadokorhanizatsii-ta-provedenniaotsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoiosvity.pdf Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік.

7. Політика навчальної дисципліни

<p><i>Письмові роботи:</i> Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов’язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</p> <p><i>Академічна доброчесність.</i> Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності що ґрунтується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p> <p><i>Відвідування занять.</i> Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»</p>
--

<http://surl.li/omcveh>

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» <http://surl.li/ypfkxt>

Неформальна освіта:

Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Нормативно-правова база

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Закон України від 18.12.2018 № 2657–VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>
4. Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX «Про медіацію». База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

Основна

1. Все про соціальну роботу : навчальний енциклопедичний словник-довідник Львів : Новий Світ-2000, 2012.
2. Дубич К. Вступ до соціальної допомоги: навч. посібник Київ: ВД "Слово", 2015. 224 с.
3. Капська А. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2012. 232 с.
4. Кодекс етики медіатора. URL: http://ukrmediation.com.ua/ua/about_center/mediator_code_of_ethics/
5. Максимова Н. Соціальна робота з сім'єю: навч. посібник. Київ: ВПЦ "Київ.ун-т", 2015. 51 с.

1. Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе. Базові навички медіації однолітків. Навчально-методичний посібник. / Андрєєнкова В., Левченко К., Матвійчук М., Дацко О. Київ ФОП Нічога С.О. 2020. 200 с.
2. Ємельяненко Л. Конфліктологія : навч. посіб / За заг. ред. В. Петюха, Л. Торгової. Київ : КНЕУ, 2015. 315 с.
3. Заверико Н. Медіація як технологія розв'язання конфліктів серед підлітків: вітчизняний та зарубіжний досвід. Соціальна педагогіка : теорія та практика. 2015. №2. С. 28–33.
4. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник / Є. Тихомирова, С. Постоловський. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 240 с.
5. Конфліктологія та медіація: навчальний посібник / В. Докаш. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. 249 с.
6. Коростіль М. Медіація як спосіб вирішення конфлікту. Впровадження в освітній простір відновних практик. Психологічна культура вчителя в контексті викликів сучасності : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Тернопіль, 5-6 квітня 2017 р.) / укладачі : В.Кавецький, А.Вихрущ, О.Жизномірська, Т.Дідух. Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. С. 146–150.
7. Лєко Б. Медіація: підручник. Чернівці : Книги ХХІ, 2014. 520 с.
8. Мазаракі Н. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
9. Протас О. Медіація як технологія соціального супроводу дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах. *Збірник наукових праць «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*. Випуск № 52, 2022. С. 178-183.
10. Рахліс В., Павленко О. Переговори і медіація: підручник для підготовки професійного переговорника. Дніпро ТОВ «Дріант», видання 2-е перероблене, 2021. 344 с.

Викладач
професор кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи

Оксана ПРОТАС